

Есе на тема: Моята представа за правосъдие

Нека да започна с един въпрос, който се явява като основополагащ за развитието на размишленията ми. Без да имаме отговор на този въпрос, няма как да продължа да се движа напред с разискването на проблема.

А той е следният: Каква е ролята на правосъдието? Аз веднага мога да дам отговор на този въпрос - ролята на правосъдието е да бъде опора в цивилизованите отношения между хората, да гарантира публичните отношения и по продължение на тази роля да бъде гръбнак на държавата. Отсъствието на правосъдие е лошо нещо, което води до уронване на авторитета на държавата и разпад на публичните и международни отношения. Достатъчно е само да погледнем в миналото, за да разберем какво ражда липсата на правосъдие. Имало е време на тази планета, когато хората са живеели без върховенство на закона, когато хората са решавали несъгласията си не чрез официални процедури, а чрез инстинктивни пориви.

Имало е време, когато е господствало не правото, а силата. Но правото без сила е безсилие, а силата без право е голо насилие. Никой от нас не би искал да живее в подобни условия, защото всички знаем какво означава това - липса на свобода и права. Ролята на правосъдието тогава може да се сведе до още една конкретна задача - да опазва основните човешки права и свободи, като техен гарант се явява държавата. Двете най-важни основни човешки свободи и ценности са правото на живот и правото на свобода. Според мен те няма как да се гарантират, ако няма функциониращо правосъдие в държавата. Правосъдието, властта и авторитетът осигуряват на гражданите си тази сигурност. Тя гарантира, че всяко прекрачване за закона ще бъде наказано по установения ред. По този начин гражданите чувстват, че живеят в правова държава, където са в безопасност. Това само по себе си пък позволява на хората да се развиват кариерно и личностно. Това е главната роля на правосъдието според мен - да пази обществения ред и да санкционира нарушенията на закона.

Съществуват обаче и заплахи за правната система. Като за начало, силата и авторитетът на държавата и закона могат да бъдат в излишък, а не само в недостиг. Прекалената липса на сила на закона води до анархия, а когато властта на държавата и законът стигнат прекалено далеч, се създава тоталитаризъм - и в двата случая се стига до нарушаване на основните човешки права. И тук, както и във всички неща в живота, най-доброто решение се намира в средата, както е казал древногръцкият философ

Аристотел, а именно, че добродетелта се намира по средата между две крайности. В нашия случай това се изразява чрез наличието на правосъдие, но не на авторитаризъм и не напълното отсъствие на закона. Ние, за наше голямо удовлетворение, живеем в добри времена. Живеем във времена, когато законът господства, и имаме всички основни човешки права. Ние живеем в правова държава и не бива да подценяваме този факт.

Друга заплаха за функционирането на правосъдието може да бъде неговото обвързване с политиката. Аз смятам, че тези две неща не трябва да се обвързват. Политиката и правосъдието са две отделни сфери на обществения живот и за да действа държавата справедливо, трябва те да бъдат отделни едно от друго и трябва да има разделение на властите. Познаваме случаи в историята ни, които показват защо е вредно тяхното съюзяване и защо не трябва да допускаме да се случи.

След 9-ти септември 1944 г. в България са преследвани и избити над 30 000 души от господстващите политически сили по това време. Това се случва със съгласието на правосъдната система. Това остава ярък пример за последствията от политизирането на съдебната власт. Този процес води до корупция в държавата и до уронване на представата на хората за държавността. Тя изчезва в момента, в който народът изгуби вярата си в нея. По този начин неадекватното функциониране на закона и липсата на правосъдие могат пряко да доведат до кризи и разпад на държавата. Така разбираме колко е важно разделението на властите, защото то е основа на демократичното държавно устройство.

Аз се считам за голям късметлия, че имам възможността да изучавам право в училище. По този начин ми е предоставена голяма възможност за обогатяване на общата ми култура и задълбочаване на разбирането ми за ролята и функционирането на правосъдието. Колкото по-образован е човек, толкова по-точна и достоверна представа може сам да си създаде по определени въпроси и този не е изключение.

Моята представа за правосъдието е, че то е жизненоважно за поддържане на нашия нормален живот, в който не присъстват престъпления или каквото и да било прекриване на закона. Правосъдието наказва подобни действия и служи за защита на основните права и свободи на гражданите. Конституцията ни е това, което държи нашето модерно общество в изрядност и ни пази от своеволия.

Аз считам, че всеки гражданин има обществен дълга да спазва законите на държавата си, както и да участва активно за тяхното подобряване, когато е възможно. Редът е мир, а мирът е богатство.

Илиан Дончев Биволаров
област София-град, Столична община, София,
Национална финансово-стопанска гимназия, 12 в клас